

**PACTE CONTRA LA SEGREGACIÓ ESCOLAR
A CATALUNYA:
UN COMPROMÍS PER A L'ÈXIT EDUCATIU**

1. PER QUÈ EL PACTE CONTRA LA SEGREGACIÓ ESCOLAR A CATALUNYA?

LA NECESSITAT DE COMBATRE LA SEGREGACIÓ ESCOLAR AMB LA CORRESPONSABILITAT DE TOTS ELS AGENTS EDUCATIUS

En nombrosos municipis de Catalunya hi ha desequilibris entre centres escolars en la composició social de l'alumnat i, consegüentment també, diferències entre la composició social d'aquests centres i la dels seus respectius territoris de referència (zona d'escolarització, barri, municipi). Són territoris on es poden trobar centres amb una elevada concentració d'alumnat socialment desfavorit i altres centres amb una composició social significativament més afavorida, tot i ubicar-se en la mateixa zona.

De fet, una de les causes de la segregació escolar és la segregació residencial, que cal combatre-la fonamentalment amb polítiques urbanístiques i socials. La segregació escolar, però, va més enllà de la segregació residencial, perquè també es produeix dins dels territoris. L'objectiu de la lluita contra la segregació escolar és, fonamentalment, vetllar perquè els centres escolars d'una mateixa zona tinguin una composició social similar entre ells i equivalent a la del territori on s'ubiquen. L'escola ha de reflectir la barreja social (interclassista, intercultural, etc.) present al territori.

Combatre la segregació escolar és necessari perquè suposa una vulneració del dret a l'educació en igualtat d'oportunitats, protegit per la Convenció de les Nacions Unides dels drets de l'infant i per la legislació en matèria d'educació. Aquest fenomen limita les oportunitats dels alumnes d'assolir el seu màxim desenvolupament possible, especialment de l'alumnat socialment desfavorit, bé perquè incideix negativament en els seus resultats acadèmics i condiciona les seves trajectòries formatives, bé perquè dificulta les seves possibilitats de socialització en entorns escolars amb capitals socials i culturals equiparables a la realitat social en què viuen.

Els informes d'avaluació del sistema educatiu a Catalunya (PISA, etc.) posen de manifest les desigualtats existents en els resultats educatius de l'alumnat en funció del seu origen social. En general, els infants socialment menys afavorits (infants amb progenitors amb dèficit instructiu, infants d'origen immigrant, etc.) accedeixen més tard a l'oferta educativa, obtenen pitjors resultats al llarg de la seva escolaritat i abandonen abans el sistema educatiu del que ho fan els infants socialment més afavorits. En aquest sentit, val a dir que la segregació escolar és un dels factors que explica aquestes desigualtats.

Per al conjunt de la societat, a més, la segregació escolar té costos: a més dels efectes negatius sobre el rendiment escolar del sistema educatiu, també té efectes sobre la convivència i la cohesió social present i futura.

De fet, la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació (LEC), estableix com a principis rectors del sistema educatiu l'equitat, la inclusió escolar i la cohesió social, juntament amb altres principis com ara la llibertat d'elecció de centre per part de les famílies (art. 2 LEC). D'acord amb l'ordenament jurídic, aquests principis que s'han de conjuminar i desplegar de manera equilibrada.

Amb l'objectiu de garantir el dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat en els ensenyaments obligatoris i en els declarats gratuïts, s'estableix un

model educatiu d'interès públic, el Servei d'Educació de Catalunya, conformat pels centres públics i pels centres privats sostinguts amb fons públics, que s'ha de prestar d'acord amb els principis, entre d'altres, de responsabilització de tots els centres en l'escolarització equilibrada dels alumnes, especialment dels que presenten necessitats específiques de suport educatiu, i també de gratuïtat de l'ensenyament i d'accés dels alumnes en condicions d'igualtat (art. 43 LEC).

Per fer efectius aquests principis, i garantir així una atenció de qualitat, especialment de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, i la supressió de les desigualtats en l'accés relacionades amb les quotes que sufraguen les famílies, els centres que presten el Servei d'Educació de Catalunya, tant públics com concertats, han de disposar d'un finançament suficient i d'una dotació de recursos adequada (art. 42 LEC). El dèficit de finançament del sistema educatiu, a més de ser inadequat per a les garanties de qualitat que han de prestar els centres sufragats amb fons públics, no contribueix a combatre i accentua la segregació escolar.

LA NECESSITAT DE MILLORAR EL FINANÇAMENT DEL SISTEMA EDUCATIU PER GARANTIR LA GRATUÏTAT DE L'ENSENYAMENT

Existeix un ampli consens dins de la comunitat educativa a l'hora de destacar l'infrafinançament del sistema educatiu. El Servei d'Educació de Catalunya, integrat per centres públics i concertats, presenta importants dèficits d'inversió pública per garantir el dret a l'educació en igualtat d'oportunitats.

Hi ha centres públics i concertats, especialment els que tenen més complexitat educativa, que demanen una dotació més gran de recursos humans, econòmics i materials per atendre amb més garanties les necessitats educatives específiques de l'alumnat.

El dèficit de finançament públic provoca que part del servei educatiu que presten els centres s'hagi de finançar a través de les aportacions de les famílies, la qual cosa resulta contradictòria amb el principi de gratuïtat que regeix el nostre sistema educatiu i suposa un important factor de desigualtat, tant en l'accés als diferents centres com també en la configuració dels projectes educatius, condicionats, en part, al finançament privat de les famílies.

A causa de l'infrafinançament del sistema, les famílies que escolaritzen els seus fills o filles a centres públics realitzen aportacions econòmiques, directament o a través de les AFA/AMPA, per diferents conceptes (material escolar, sortides i colònies escolars, serveis escolars, quota d'AFA/AMPA, etc.), que van destinades a sufragar determinades despeses de funcionament o de desenvolupament de l'activitat escolar, com ara la compra de material o tecnologia o el finançament de projectes (plàstica, robòtica, llengües estrangeres, etc.) o serveis escolars (biblioteques, etc.) que es desenvolupen o s'utilitzen durant l'activitat lectiva.

A causa d'aquest infrafinançament, les famílies que escolaritzen els seus fills o filles a centres concertats també realitzen pagaments per diferents conceptes (material escolar, sortides i colònies escolars, serveis escolars, quota d'activitat complementària, aportacions voluntàries a les fundacions, etc.) que també van destinats a finançar el funcionament dels centres. La partida del concert corresponent a la despesa de funcionament no cobreix íntegrament la inversió i la despesa que fan els centres en conceptes necessaris i bàsics per al seu funcionament ordinari (noves tecnologies a l'aula, dotació addicional de professionals per garantir l'atenció d'alumnat amb necessitats educatives especials, servei de secretaria i consergeria del centre, servei de neteja i manteniment de les instal·lacions, etc.), que passa a cobrir-se a través de les aportacions de les famílies.

El finançament privat dels centres públics i concertats, en bona part, és conseqüència del problema d'infr finançament públic de l'educació. Aquesta dinàmica, però, genera efectes especialment perversos per a l'alumnat socialment desfavorit i també per als centres públics i concertats amb elevada complexitat educativa. Si bé es busquen mecanismes de solidaritat interna en molts casos, en ocasions, l'alumnat que no pot assumir el pagament de quotes queda exclòs de poder realitzar determinades activitats (sortides, colònies escolars, etc.). Les diferències en els imports de les quotes entre centres, tant dins del sector públic com dins del sector concertat, provoquen que les famílies socialment menys afavorides vegin restringides les seves opcions de tria escolar. Aquestes diferències també contribueixen a configurar, al seu torn, un Servei d'Educació de Catalunya amb projectes educatius desiguals: els centres públics o concertats amb una composició social més afavorida acostumen a tenir més capacitat per finançar a través de les quotes de les famílies projectes educatius més atractius i de més qualitat que els centres públics o concertats amb una composició social menys afavorida. Heus ací un dels espirals de reproducció de la segregació escolar.

Cal un finançament públic suficient dels centres, tal com preveu la LEC (art. 42), per garantir estàndards de qualitat equivalents per al conjunt de centres del Servei d'Educació de Catalunya, i també per garantir la gratuïtat real de l'ensenyament i que les quotes no esdevinguin un factor de segregació escolar, tal com succeeix en l'actualitat.

És en aquest sentit que el Pacte es planteja, entre d'altres aspectes, avançar en la gratuïtat de l'ensenyament, amb un increment del finançament dels centres públics i concertats, i discriminar positivament en la transferència de recursos els centres i les famílies socialment menys afavorits. De fet, la progressiva implementació del Pacte i la necessària implicació dels diferents actors signataris han de venir acompanyades necessàriament d'un progressiu increment de la inversió pública destinada a l'educació.

En aquesta línia, totes les mesures que aquí es proposen, siguin les orientades a incrementar la corresponsabilitat dels centres en l'escolarització equilibrada d'alumnat, siguin les orientades a incrementar la dotació de recursos per atendre les necessitats específiques de suport educatiu existents, estan adreçades al conjunt de centres que integren el Servei d'Educació de Catalunya i parteixen de la necessitat d'incrementar el pressupost en educació entorn del 6% del PIB, d'acord amb el que estableix la LEC (disposició final segona). Resoldre el problema de finançament dels centres és una acció prioritària per promoure la plena gratuïtat de l'ensenyament i corregir la segregació del sistema educatiu.

LA NECESSITAT D'APROFITAR ELS INSTRUMENTS DISPONIBLES MÉS ENLLÀ DE LA MILLORA DEL FINANÇAMENT

La lluita contra la segregació escolar, però, també implica desplegar i utilitzar de manera més activa els instruments de programació escolar de què disposa l'ordenament jurídic, sovint no utilitzats suficientment, o també promoure projectes educatius de centre no desiguals, i igualment compromesos amb la diversitat social de l'entorn, entre d'altres. Hi ha marge més enllà dels recursos disponibles per millorar l'equitat del sistema educatiu.

Des d'aquesta perspectiva, cal posar en valor el compromís de molts centres públics i concertats i de moltes administracions amb l'escolarització equilibrada d'alumnat i amb la configuració d'un sistema més equitatiu i just. En nombrosos centres i municipis hi ha bones pràctiques que caldria estendre al conjunt del sistema.

De fet, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya no parteix només de la necessitat de combatre aquest fenomen –perquè no és una realitat socialment positiva, justa i

acceptable–, sinó també del reconeixement que hi ha marge d'actuació amb l'actual ordenament jurídic per fer-ho de manera més activa, des de la convicció que, sense la col·laboració i la corresponsabilitat dels diferents actors que hi intervenen, i sense un acord de tots, es fa molt difícil desenvolupar polítiques efectives per promoure l'equitat en l'escolarització de l'alumnat. L'experiència assenyala que quan s'han fet polítiques actives amb la corresponsabilitat de tots s'han aconseguit avenços significatius.

En aquesta línia, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya insta els diferents actors a ser capaços de generar consensos i compromisos entorn de com actuar per construir un servei d'educació de Catalunya just i equitatiu, i específicament per abordar aquest objectiu comú: la lluita contra la segregació escolar.

Si no s'actua, la segregació escolar continuarà essent un fenomen estructural que persistirà al llarg del temps, de la mateixa manera que persistiran les vulneracions del dret a l'educació que genera.

2. ÀMBITS D'ACTUACIÓ

ÀMBIT 1. APROVACIÓ D'UN NOU DECRET D'ADMISSIÓ D'ALUMNAT AMB MÉS INSTRUMENTS PER COMBATRE LA SEGREGACIÓ ESCOLAR

La persistència de la segregació escolar fa pensar que les mesures actualment desplegades en l'ordenament jurídic no són suficients i prou efectives per combatre aquest fenomen. És cert que eliminar la segregació escolar no implica únicament mesures de caràcter legal i també que la normativa no ha de pretendre regular qualsevol tipus de política relacionada amb aquesta qüestió.

Ara bé, també és cert que la bateria de mesures específiques desplegades en el Decret 75/2007, que actualment regula el procés d'admissió d'alumnat, no exhaureix el marge d'actuació que ofereixen tant les lleis orgàniques d'educació com la LEC, ja vigent des de l'any 2009.

Davant d'aquesta situació, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya proposa elaborar un nou decret que reguli l'admissió d'alumnat, i que explori i amplii els instruments disponibles per combatre la segregació escolar, a fi de garantir una millor protecció del dret dels infants a l'educació en igualtat d'oportunitats.

ACTUACIONS

Actuació 1. Nou decret d'admissió d'alumnat

Mesures previstes

- Desplegar l'article 48.1 de la LEC (**proporció màxima d'alumnat NEE**).
- Anul·lar criteris complementaris de **malaltia digestiva crònica i exalumnes**.
- Incorporar **nous criteris complementaris específics per a centres d'alta complexitat** per millorar durant un període de temps la seva capacitat d'atraure una demanda més heterogènia.
- Establir amb caràcter general que els centres públics i concertats han de rebre **recursos humans i econòmics específics i adequats** per a l'atenció de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu de caràcter socioeconòmic.
- Preveure majors **exigències d'acreditació del criteri de proximitat** per als alumnes que modifiquen la seva residència padronal just abans d'iniciar el curs escolar.
- Regular **exigències de transparència** (publicació llista d'alumnat matriculat i de les modificacions que es produeixin fins a l'inici de curs escolar, publicació de vacants fins a l'inici de curs, publicació de la matrícula viva a final de curs, etc.).
- Regular el deure de **publicació de les quotes** i el seu règim legal.
- No permetre l'aplicació del **criteri de germans** als alumnes amb germans escolaritzats a oferta del centre no sufragada amb fons públics, sempre que aquests germans no hagin estat prèviament escolaritzats al centre en ensenyaments sufragats amb fons públics.
- Incorporar a la **llista d'espera** segones i altres opcions i garantir en l'admissió el respecte a l'ordenació de les preferències de les famílies, no només de la primera opció.
- No escolaritzar, amb caràcter general, **matrícula fora de termini** d'alumnat NEE a centres d'alta/màxima complexitat.
- Incorporar l'escolarització equilibrada com un dels criteris per decidir sobre les **adscripcions** entre centres públics, el model de **zonificació** escolar o la programació de l'oferta, juntament amb la resta de criteris que ja preveu la normativa vigent (proximitat, oferta de places, continuïtat educativa, etc.).
- Establir **increments i reduccions de ràtio** per atendre les necessitats d'escolarització derivades de l'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que

es puguin presentar a l'inici o al llarg del curs escolar en els ensenyaments obligatoris, com ja preveu la normativa actual.

- Establir **reduccions de ràtio** més enllà de P3 per minorar la mobilitat, sempre d'acord amb els centres escolars afectats.
- Limitar les **ampliacions de ràtio i unitats** quan en altres centres de la zona hi hagi places vacants (a excepció dels increments de ràtio per atendre alumnat NEE o altres circumstàncies excepcionals convenientment justificades i prèviament tipificades).
- Regular el procediment de **detecció d'alumnat NEE** i les garanties de la dotació de recursos necessaris per a la realització d'aquesta detecció.
- Desglossar les funcions de les **comissions de garanties d'admissió** orientades a "Garantir la distribució adequada i equilibrada dels alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu entre tots els centres" (art. 46.2 LEC) i, si escau, ampliar-ne la representació.
- Preveure la **informatització del procés de preinscripció** amb el desenvolupament d'una **oficina electrònica** per presentar les sol·licituds de preinscripció, d'acord amb el dret i l'obligació de relacionar-se electrònicament amb les administracions públiques previst a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques (art. 14), sense perjudici de les funcions que la legislació educativa atorga als centres.
- Desglossar les **funcions de les oficines municipals d'escolarització, de les taules mixtes de planificació i d'altres dispositius relacionats amb la gestió del procés d'admissió d'alumnat, si s'escauen**, orientades a combatre la segregació escolar.
- Garantir el **coneixement actualitzat de les places vacants** per part de les comissions de garanties d'admissió i les oficines municipals d'escolarització.
- Definir què s'entén per **escolarització equilibrada d'alumnat**.

Actuació 2. Comissió d'estudi de bones pràctiques en règims d'admissió

Mesures previstes

- Analitzar, a través d'una comissió d'estudi específica, **bones pràctiques en règims d'admissió d'alumnat** que permetin conjuminar de manera més efectiva l'equitat i la llibertat d'elecció de centre (polítiques de quotes amb elecció de centre per part de les famílies en funció de l'adscripció social, etc.).
- Analitzar, a través d'una comissió d'estudi específica, i desenvolupar, si escau, **sistemes de recollida de dades** sobre la composició social dels centres (nivell d'instrucció dels progenitors, estatus socioeconòmic dels progenitors, etc.) per aprofundir en el coneixement de la segregació escolar del sistema.

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
• Nou decret d'admissió d'alumnat	Departament d'Educació	Ajuntaments, oficines municipals d'escolarització, comissions de garanties d'admissió, taules mixtes de planificació, centres escolars	Març de 2019 (primera fase) / Març de 2020 (segona fase)
• Comissió d'estudi de bones pràctiques en règims d'admissió	Departament d'Educació, Síndic de Greuges	Ajuntaments, oficines municipals d'escolarització, comissions de garanties d'admissió, taules mixtes de planificació, centres escolars	Març de 2020

ÀMBIT 2. ELABORACIÓ D'ORIENTACIONS RELACIONADES AMB LA PROGRAMACIÓ DE L'OFERTA I LA GESTIÓ DEL PROCÉS D'ADMISSIÓ

Un dels àmbits d'intervenció clau, amb més incidència en la lluita contra la segregació escolar, té a veure amb la programació de l'oferta i la gestió del procés d'admissió d'alumnat. Hi ha pràctiques relacionades amb la programació escolar i la gestió de les sol·licituds que promouen un major equilibri en els nivells de demanda dels centres i també una reducció de la complexitat educativa dels centres amb més concentració de necessitats específiques de suport educatiu.

A escala local, aquestes pràctiques han de ser promogudes i implementades especialment per les taules mixtes de planificació, les comissions de garanties d'admissió i les oficines municipals d'escolarització, a més d'altres dispositius, si s'escauen.

En aquesta línia, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya proposa definir les funcions i el model d'intervenció que han de tenir taules mixtes de planificació, comissions de garanties d'admissió, oficines municipals d'escolarització i altres dispositius addicionals, si s'escauen, i difondre entre aquestes pràctiques adequades per combatre la segregació escolar, a través de l'elaboració d'un document d'orientacions del Departament d'Educació que contingui, entre altres aspectes:

ACTUACIONS

Actuació 3. Orientacions en la programació escolar: oferta, adscripcions, zonificació i ampliacions i reduccions de ràtio, de grups i de centres

Mesures previstes

- Identificar i compartir **bones pràctiques** de planificació educativa de les taules mixtes de planificació i les oficines municipals d'escolarització en la lluita contra la segregació escolar (zonificació escolar, programació de l'oferta, etc.) i desenvolupar criteris per dur a terme aquesta tasca de manera adequada i efectiva.
- Revisar i aplicar models d'**adscripció entre centres públics** i models de **zonificació escolar per al conjunt de centres sufragats amb fons públics** eficaços a l'hora de combatre la segregació escolar.
- Evitar **ampliacions de ràtio en l'oferta inicial o final** que generin sobreoferta a la zona, d'acord amb l'aplicació establerta a la LEC.
- Programar l'oferta amb un equilibri entre la demanda potencial (infants empadronats amb edat teòrica d'accés), la demanda real (sol·licituds) i les places en oferta per zona, sense generar **situacions de sobreoferta**.
- No afavorir **moviments de demanda** d'unes zones cap a d'altres relacionats bàsicament per dinàmiques associades a la segregació escolar.
- Promoure la possibilitat d'aplicar **reduccions de ràtio en l'oferta inicial en determinades zones amb sobreoferta de places**, d'acord amb els centres, en relació amb tots o alguns dels centres d'una mateixa zona educativa, sempre que aquesta mesura sigui efectiva per evitar desequilibris en l'escolarització d'alumnat entre centres i estigui acompanyada de les mesures de compensació necessàries tant per evitar possibles greuges als centres afectats com per garantir l'estabilitat futura de l'oferta (com ara la reducció proporcional de les ràtios mínimes d'alumnes per mantenir el concert en el cas dels centres privats).
- Estudiar l'impacte de la programació de l'oferta de secundària en l'equitat del sistema i programar l'oferta dels instituts per evitar segregació escolar (el cas de les **seccions d'institut**, dels **instituts-escola** o dels **instituts** amb FP en municipis amb altres instituts).

- No utilitzar el percentatge de sol·licituds que accedeixen al centre escollit en primera opció com a principal i únic **indicador de l'èxit del procés** d'admissió d'alumnat o complementar aquest indicador amb d'altres que avaluin l'equilibri en el nivell de demanda dels centres i en l'equitat en la seva composició social.
- Utilitzar **les reduccions de ràtio** com a mecanisme per promoure l'escolarització equilibrada d'alumnat, tal com estableix la disposició addicional primera de l'actual Decret 75/2007, i, si convé, per evitar l'escolarització de matrícula fora de termini als centres amb una composició social desfavorida, d'acord amb els centres de la zona.
- Valorar la **integració de centres públics** amb elevada proporció d'alumnat amb condicions socioeconòmiques i/o socioculturals desfavorides amb altres centres públics de la zona amb una composició social més afavorida, amb l'objectiu de configurar centres amb una composició social heterogènia, d'acord amb el marge d'actuació de què disposa el Departament d'Educació en la programació de l'oferta.
- Analitzar, si escau, el possible **tancament (o refundació) dels centres públics guetitzats**, quan hi hagi un clar desequilibri en la composició social del seu entorn, després de constatar la impossibilitat de revertir aquesta situació, un cop aplicades les mesures que corresponguin per heterogeneïtzar la composició social del centre.
- Promoure la implantació de **jornades escolars similars** als instituts (i a les escoles públiques, si escau) **dins de cada territori**.
- Elaborar informe d'anàlisi dels **efectes de la jornada escolar** en la demanda dels centres públics.

Actuació 4. Criteris en la gestió de les sol·licituds

Mesures previstes

- Identificar i compartir **bones pràctiques** de gestió del procés d'admissió d'alumnat de les oficines municipals d'escolarització i les comissions de garanties d'admissió en la lluita contra la segregació escolar (orientació i informació de les famílies de l'oferta educativa, ús dels instruments de planificació educativa, gestió de la matrícula fora de termini, tractament adequat dels diferents centres del Servei d'Educació de Catalunya, etc.) i desenvolupar orientacions per dur a terme aquesta tasca de manera adequada i efectiva.
- Utilitzar les **ampliacions de ràtio** per fomentar l'escolarització equilibrada d'alumnat, i no aplicar-les per altres motius no tipificats com a excepcionals quan centres de la zona presentin places vacants.
- No derivar **canvis de centre** causats per dificultats d'escolarització en centres amb una elevada concentració de problemàtiques socials (tot i tenir vacants) com a bona pràctica.
- No escolaritzar **matrícula fora de termini** en centres d'alta/màxima complexitat.
- Evitar la **mobilitat d'alumnat** entre centres ordinaris relacionada amb dèficits en el seu rendiment escolar o en l'atenció de les seves necessitats educatives especials, com a bona pràctica.
- Desenvolupar **actuacions d'acompanyament de les famílies** d'alumnat d'escoles bressol a determinats centres de primària amb dèficit de demanda, i d'escoles a determinats instituts amb dèficit de demanda, com a mesures excepcionals de xoc per combatre la segregació.
- Promoure l'**acompanyament de les famílies socialment més desfavorides** que han estat assignades o orientades a determinats centres públics o concertats com a mesura d'escolarització equilibrada, garantir una adequada acollida per part del centre escolar i fer el seguiment de la seva integració a la dinàmica del centre al llarg de la seva escolaritat.
- Prevenir la **mobilitat de l'alumnat amb necessitats educatives específiques** entre centres escolars de la mateixa zona.
- Garantir una **aplicació equitativa del principi d'educació inclusiva** entre els alumnes amb necessitats educatives especials socialment desfavorits (incorporació tardana,

alumnat estranger, etc.) i adoptar, si escau, mesures per evitar una tendència més gran a escolaritzar-se en centres d'educació especial que en centres ordinaris, en comparació a la resta d'alumnat amb necessitats educatives especials.

Actuació 5. Protocol d'actuació davant d'indicis d'irregularitat en el procés d'admissió d'alumnat

Mesures previstes

- Garantir la **revisió per part dels centres de la documentació** presentada per les famílies per al·legar els criteris de prioritat, a fi que s'ajusti als requeriments previstos en la normativa.
- Establir **pautes de coordinació** entre ajuntaments i Departament d'Educació per garantir la comprovació diligent de les denúncies de **frau** en l'al·legació del criteri de proximitat.
- Comprovar diligentment en el cas dels ajuntaments la **residència** real dels alumnes dels quals hi hagi indicis d'haver comès irregularitat en l'al·legació del criteri de prioritat, i donar-los de **baixa d'ofici per inscripció indeguda en el padró** en cas d'irregularitat.
- Establir entre ajuntaments i Departament d'Educació un procediment per combatre les irregularitats per part d'alumnat que es dona de **baixa voluntària del domicili padronal al·legat just després del procés** ordinari de preinscripció escolar, el qual l'ajuntament no pot donar de baixa d'ofici del padró per inscripció indeguda.
- Invalidar el dret de prioritat** a la plaça escolar als alumnes que hagin comès frau en l'al·legació dels criteris de prioritat, si convé de cara al curs següent, tal com preveu la resolució que desplega el decret d'admissió d'alumnat.
- Incoar els **expedients informatius** que escaiguin i les **mesures disciplinàries o sancionadores** corresponents als centres públics i privats que cometin irregularitats en l'admissió.

Actuació 6. Disseny del model d'intervenció dels dispositius per al foment de l'escolarització equilibrada d'alumnat en el territori

Mesures previstes

- Definir el **marc de corresponsabilitat** del Departament d'Educació amb el món local que permeti donar cobertura i seguretat jurídica dels ajuntaments en la lluita contra la segregació escolar, arran de l'aprovació de la LRSAL.
- Definir l'arquitectura de **dispositius** (comissions de garanties d'admissió, taules mixtes de planificació, oficines municipals d'escolarització, representants dels centres o altres) que han de promoure de manera efectiva i participativa la implementació de les polítiques d'escolarització equilibrada en cada zona.
- Definir les **funcions d'aquests dispositius** en el disseny, la promoció, la supervisió i la coordinació d'actuacions de lluita contra la segregació escolar en cada zona o municipi (coordinació de serveis locals en la detecció de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, aprofitament de la reserva de places, formulació de propostes de zonificació, gestió de la matrícula fora de termini, coordinació entre dispositius, disseny de sistemes d'informació o de campanyes de sensibilització per promoure l'equitat en l'admissió d'alumnat, promoció de pactes entre centres, etc.).
- Promoure la **creació d'aquests dispositius**, com a mínim, als municipis amb una oferta diversa de centres i amb desequilibris en els nivells de demanda o en la seva composició social.
- Promoure la **implicació** d'aquests dispositius en el desenvolupament d'actuacions per combatre la segregació escolar, d'acord amb les funcions establertes en el decret d'admissió d'alumnat.
- Garantir el **finançament suficient** dels dispositius per al foment de l'escolarització

equilibrada d'alumnat en el territori (OME, EAP, etc.), a fi de poder desenvolupar adequadament la seva tasca.

Actuació 7. Orientacions i plans de zona per a l'escolarització equilibrada de l'alumnat gitano

Mesures previstes

- Crear una comissió d'estudi de la problemàtica específica de la segregació escolar de l'alumnat gitano amb l'objectiu d'elaborar un **document d'orientacions i mesures** per promoure la seva escolarització equilibrada i l'atenció adequada de les seves necessitats educatives.
- Crear **plans de zona** (en zones amb presència de població gitana) i dotar els centres de les condicions materials i pedagògiques (formació de professorat, programes d'acompanyament a l'escolaritat, etc.) per fomentar l'èxit de les polítiques d'escolarització equilibrada de l'alumnat gitano sense perjudicar l'especialització de la seva atenció educativa.
- Fomentar experiències de **treball integrat** entre els centres d'una mateixa zona per promoure polítiques d'escolarització equilibrada que evitin els forts desequilibris en la seva composició social i vincular-les a dinàmiques de treball comunitari a escala territorial que donin suport a l'escolaritat de l'alumnat gitano.
- Incrementar el suport i consolidar el projecte educatiu dels centres amb una elevada concentració d'alumnat gitano, tot garantint la suficiència de **recursos específics necessaris** per assegurar la qualitat de l'oferta educativa i la capacitat de donar una resposta especialitzada a les necessitats educatives d'aquest alumnat, de manera que es reverteixin els processos d'estigmatització social que pateixen molts d'aquests centres i es combatin també els processos de fugida de l'alumnat amb més expectatives educatives.
- Incorporar en el **Pla integral del poble gitano** actuacions orientades a combatre la seva segregació escolar.

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
• Orientacions en la programació escolar: oferta, adscripcions, zonificació i ampliacions i reduccions de ràtio, de grups i de centres	Departament d'Educació, AMC/FMC	Ajuntaments, oficines municipals d'escolarització, comissions de garanties d'admissió, taules mixtes de planificació, centres escolars	Març de 2020
• Criteris en la gestió de les sol·licituds	Departament d'Educació, AMC/FMC	Oficines municipals d'escolarització, comissions de garanties d'admissió, centres escolars	Març de 2020
• Protocol d'actuació davant d'indicis d'irregularitat en el procés d'admissió d'alumnat	Departament d'Educació, AMC/FMC	Ajuntaments, oficines municipals d'escolarització, comissions de garanties d'admissió	Març de 2020
• Disseny del model d'intervenció dels dispositius per al foment de l'escolarització equilibrada d'alumnat	Departament d'Educació, AMC/FMC	Ajuntaments	Març de 2020
• Orientacions i plans de zona per a l'escolarització equilibrada de l'alumnat gitano	Departament d'Educació	Ajuntaments, AMC/FMC	Març de 2020

ÀMBIT 3. APROVACIÓ D'UN PROTOCOL PER A L'APROFITAMENT DE LA RESERVA DE PLACES COM A MESURA D'ESCOLARITZACIÓ EQUILIBRADA D'ALUMNAT

Més enllà d'incorporar nous instruments en la regulació del procés d'admissió d'alumnat, cal garantir que aquests instruments s'utilitzen de manera activa i adequada. Val a dir que actualment hi ha desigualtats territorials en la utilització i l'aprofitament de les mesures ja disponibles per combatre la segregació escolar.

Un dels instruments infrautilitzats en la lluita contra la segregació escolar és la reserva de places per a alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu. En molts municipis, aquesta reserva no s'aprofita plenament, bàsicament a causa de tres aspectes:

- la manca d'adequació de la dotació de places reservades en funció de la quantitat d'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu resident a la zona, fet que no permet combatre la concentració d'aquest alumnat en determinats centres;
- la manca de polítiques actives d'acompanyament de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu dels centres amb més concentració d'aquestes necessitats cap a altres centres amb menys concentració (en el procés ordinari d'admissió);
- i, finalment, les mancances en la detecció de les necessitats específiques de suport educatiu per part dels serveis municipals, els serveis educatius o els centres escolars, o bé amb valoracions "restrictives" de les necessitats específiques de suport educatiu per part d'aquests serveis.

Per garantir-ne un millor aprofitament, i d'acord amb l'experiència dels municipis on aquest instrument s'utilitza de manera activa i adequada, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya proposa elaborar i implementar un protocol que concreti els procediments a seguir per optimitzar l'ús de la reserva de places per a alumnat amb necessitats educatives específiques en tots els centres sufragats amb fons públics.

Aquest protocol, que ha comptar amb el lideratge del Departament d'Educació però també amb la col·laboració dels ajuntaments, ha de considerar, entre d'altres, els aspectes que es detallen a continuació.

Aquest protocol serà d'aplicació per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, particularment, pels alumnes d'origen estranger amb necessitats educatives derivades de la incorporació tardana al sistema educatiu, de la falta de domini de la llengua vehicular dels aprenentatges i de l'escolaritat prèvia deficitària, els alumnes amb necessitats educatives derivades de situacions socioeconòmiques i socioculturals especialment desfavorides i els alumnes amb risc d'abandonament escolar prematur (art. 3.4.b-c-f del Decret 150/2017).

ACTUACIONS

Actuació 8. Protocol per a l'ús de la reserva de places amb necessitats educatives específiques

Mesures previstes

- Identificar **bones pràctiques** a escala local sobre l'ús de la reserva de places.
- Ampliar **supòsits per determinar la consideració de NEE** derivades de situacions socioeconòmiques desfavorides (usuaris serveis socials, etc.), i també de NEE

relacionades amb la incorporació tardana (no només a partir de 3r de primària).

- Definir **procediments de detecció activa** de les necessitats educatives de suport educatiu (art. 3.4.b-c-f del Decret 150/2017) de l'alumnat, abans i durant el procés de preinscripció, en els diferents municipis.
- Implicar els **dispositius necessaris** (EAP, OME o altres) en la detecció i l'escolarització de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu a la reserva de places i també en la coordinació dels serveis locals.
- Garantir la **dotació suficient de professionals als serveis socials i als EAP** per fer la detecció de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu abans del procés de preinscripció (i també durant i després) a tots els centres sufragats amb fons públics.
- Implantar la **proporció màxima d'alumnat NEE** (art. 48.1 de la LEC).
- **Dimensionar la reserva** de places al volum d'alumnat NEE present en cada zona d'escolarització.
- Desenvolupar **polítiques proactives d'assignació de plaça i d'acompanyament de l'alumnat** entre centres en el procés ordinari d'admissió, abans, durant i després del període de preinscripció, per garantir-ne l'escolarització equilibrada.
- Promoure que les comissions de garanties d'admissió i els centres escolars duguin a terme les **actuacions d'acollida** necessàries per promoure la continuïtat de l'escolarització de l'alumnat NEE assignat.
- Garantir en l'escolarització de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu l'**avaluació inicial d'aquestes necessitats**, l'elaboració d'un pla individualitzat i l'assessorament a cada família directament afectada.
- Garantir el **finançament i dotació suficient** dels dispositius per al foment de l'escolarització equilibrada d'alumnat en el territori (OME, EAP, etc.), a fi de poder desenvolupar adequadament la seva tasca.

Actuació 9. Implementació del protocol a escala local

Mesures previstes

- Implementar a escala local el **Protocol per a l'ús de la reserva de places amb necessitats educatives específiques**.
- Avaluar la implementació i incorporar les millores que s'escaiguin.

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
• Protocol per a l'ús de la reserva de places amb necessitats educatives específiques	Departament d'Educació, AMC/FMC	Ajuntaments, centres escolars	Gener de 2020
• Implementació del protocol a escala local	Departament d'Educació, ajuntaments	Centres escolars	A partir de gener de 2020

ÀMBIT 4. PROMOCIÓ D'ACORDS LOCALS ENTRE CENTRES DINS D'UNA MATEIXA ZONA O MUNICIPI PER A L'ESCOLARITZACIÓ EQUILIBRADA D'ALUMNAT

Hi ha municipis amb baixos nivells de segregació escolar que han assolit un bon aprofitament dels instruments disponibles i han desenvolupat bones pràctiques en la lluita contra la segregació escolar a partir de l'acord i el consens dels diferents agents de la comunitat educativa (centres públics i concertats, Inspecció d'Educació, ajuntament, associacions de famílies d'alumnat, sindicats, etc.).

Si bé la manca d'acord no pot servir perquè el Departament d'Educació, en darrer terme, com a principal garant del dret a l'educació en igualtat d'oportunitats, s'inhibeixi en l'adopció de mesures específiques, la manca de consensos dificulta la implementació efectiva d'aquestes mesures a escala local i, consegüentment també, la consolidació de l'equitat del Servei d'Educació de Catalunya.

Des d'aquesta perspectiva, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya proposa promoure en tots els municipis amb més d'un centre escolar acords o pactes de lluita contra la segregació escolar que, amb el lideratge del Departament d'Educació i amb el suport dels ajuntaments, integrin tots els centres sufragats amb fons públics d'una mateixa zona o municipi, i també altres agents locals que conformen la comunitat educativa (Inspecció d'Educació, associacions de famílies d'alumnat, ajuntaments, etc.).

L'objectiu d'aquests acords o pactes és promoure la corresponsabilitat dels diferents actors en l'escolarització equilibrada d'alumnat i definir, si escau, la concreció de les estratègies compartides necessàries per implementar les mesures recollides en el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya, en aspectes com ara:

- La difusió de l'oferta escolar del Servei d'Educació de Catalunya
- Les campanyes d'informació per part de les OME o d'altres per consolidar la percepció de qualitat del Servei d'Educació de Catalunya, reforçar la demanda dels centres amb una demanda més feble i combatre els prejudicis existents, si hi són.
- L'ús de la reserva de places
- La zonificació
- Etc.

ACTUACIONS

Actuació 10. Acords o pactes locals entre centres dins d'una mateixa zona o municipi per a l'escolarització equilibrada d'alumnat

Mesures previstes

- Promoure i implementar **acords o pactes** entre centres en l'escolarització equilibrada d'alumnat, amb respecte al contingut del Pacte.
- Garantir que els acords o pactes incorporen o reflecteixen les **orientacions del Departament d'Educació** a les taules mixtes de planificació, les comissions de garanties d'admissió, les oficines municipals d'escolarització o els altres dispositius que escaiguin relacionades amb la programació de l'oferta i la gestió del procés d'admissió, i també també el **protocol** per a l'ús de la reserva de places amb necessitats educatives específiques, amb la participació dels representants dels centres.

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
•Acords o pactes entre centres dins d'una mateixa zona o municipi per a l'escolarització equilibrada d'alumnat.	Departament d'Educació, FMC/AMC	Ajuntaments, centres escolars	Març de 2020

ÀMBIT 5. PROMOCIÓ DE BONES PRÀCTIQUES RELACIONADES AMB LA INFORMACIÓ A LES FAMÍLIES SOBRE LA QUALITAT I L'EQUITAT DEL SERVEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA

En el marc del procés d'admissió d'alumnat, les famílies no sempre disposen d'un coneixement adequat de l'oferta escolar per fer-ne una tria informada.

En aquest sentit, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya proposa que es desenvolupin diferents actuacions que, alhora que vetllin pel coneixement per part de les famílies dels aspectes essencials dels projectes educatius dels centres perquè en puguin fer una tria informada, en reforcin la percepció de qualitat, no en malmetin la imatge, i també perquè difonguin els principis dels centres que integren el Servei d'Educació de Catalunya.

Cal evitar, a més, l'elaboració de rànquings de centres que reproduïxin desequilibris en la seva demanda.

ACTUACIONS

Actuació 11. Campanyes de sensibilització

Mesures previstes

- Donar orientacions i suport als centres per desenvolupar **sistemes d'informació** adequats i equilibrats per adreçar-se a les famílies, especialment els centres amb més dèficit de demanda, i que reforcin el Servei d'Educació de Catalunya.
- Desenvolupar campanyes d'informació i conscienciació per consolidar la **percepció de qualitat del Servei d'Educació de Catalunya** i reforçar la demanda dels centres amb una demanda més feble, sense perjudici de l'anàlisi i millora de les causes que provoquen aquest nivell de demanda.

Actuació 12. Incorporació de bones pràctiques a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres públics i concertats (o elaboració d'un document de bones pràctiques)

Mesures previstes

- Garantir compromís dels centres públics i privats concertats a les **portes obertes i altres sistemes d'informació** amb els principis d'equitat i d'inclusió de la diversitat social del seu entorn en l'admissió, sense promoure actuacions orientades a atraure determinats perfils socials de famílies i a dissuadir la demanda d'altres.
- Promoure que els centres incorporin en els seus sistemes d'informació (portes obertes, díptics informatius, xarxes socials, etc.) que formen **part del Servei d'Educació de Catalunya**, que donen una **imatge positiva dels centres** que integren el Servei d'Educació de Catalunya, sense difondre **discursos competius** que menysvalorin els projectes educatius dels centres de l'entorn.
- Garantir que els centres públics i privats concertats informin sobre el règim legal de les **quotes**, especialment del seu caràcter voluntari, dels possibles conceptes afectats pel cobrament de quotes (activitats complementàries i extraescolars o serveis escolars) i de la impossibilitat de cobrar quotes per rebre activitats lectives.
- No autoritzar que el mateix centre difongui **els resultats** del seu alumnat en les proves de competències a persones que no formin part de la comunitat escolar (a les portes obertes o d'altres).

Actuació 13. Regulació de la difusió dels resultats dels centres

Mesures previstes

▪ Desplegar en el marc d'un **nou decret** l'article 184.1.c) de la LEC, quan fa referència a "Ús reservat de la informació individualitzada dels agents i dels centres i serveis educatius, pel que fa a l'avaluació general del sistema", i també l'article 186.1.a) quan fa referència a "Avaluacions generals del sistema educatiu i de l'Administració educativa". Aquest decret hauria de desplegar, entre altres aspectes, (a) la prohibició explícita de difusió (activa i a petició de tercers) dels resultats de les proves d'avaluació desagregada per centre i per alumne en què consti el nom del centre i de l'alumne, (b) la prohibició explícita de difusió (activa i a petició de tercers) d'altres informacions sensibles del centre a efectes de la lluita contra la segregació escolar (composició social, etc.) i (c) la determinació dels límits a aquesta aplicació (qui té accés a la informació de les avaluacions per centre).

Actuació 14. Elaboració i difusió d'un sistema d'indicadors sobre equitat

Mesures previstes

▪ Elaborar i publicar un sistema d'indicadors sobre equitat en el sistema educatiu que s'actualitzi periòdicament.

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
•Campanyes de sensibilització	Departament d'Educació, ajuntaments, centres escolars, etc.	-	A partir de gener de 2019
•Incorporació de bones pràctiques a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres públics i concertats (o elaboració d'un document de bones pràctiques)	Departament d'Educació	Centres escolars	Juny de 2019
•Regulació de la difusió dels resultats acadèmics dels centres	Departament d'Educació	Centres escolars	Juny de 2019
•Elaboració i difusió d'un sistema d'indicadors sobre equitat	Departament d'Educació	Ajuntaments, OME, centres escolars	Juny de 2020

ÀMBIT 6. ADEQUACIÓ DEL FINANÇAMENT DELS CENTRES PÚBLICS I CONCERTATS PER GARANTIR LA GRATUÏTAT DE L'ENSENYAMENT I LA SUPRESSIÓ DE QUOTES COM A FACTOR DE DESIGUALTAT

L'existència de quotes escolars diferenciades entre centres marca clarament el marc de tria escolar possible per part de les famílies. No totes les famílies tenen les mateixes oportunitats de triar escola, fonamentalment per raons de caràcter econòmic, perquè no totes poden assumir de la mateixa manera els costos directes (quotes, etc.) i indirectes (desplaçament, etc.) derivats de l'escolarització en un o altre centre. En aquest context, les famílies socialment menys afavorides tenen menys oportunitats de triar escola.

Un dels principals factors de segregació escolar té a veure amb el cost d'escolarització. La diferenciació en les quotes que sufraguen les famílies en cada centre són un factor determinant per comprendre tant la demanda potencial com la composició social dels centres. Val a dir, a més, que la diferenciació de quotes entre centres també ajuda a entendre diferències dels projectes educatius, atès que les famílies financen, encara que sigui parcialment, projectes i activitats (a través de les quotes). Al seu torn, aquestes diferències acaben condicionant l'elecció de centre de les famílies, especialment de les famílies socialment menys desfavorides, amb més capacitat de tria.

Hi ha diferències significatives en les quotes dins del sector públic i especialment també dins del sector concertat. En ambdós sectors, hi ha activitats complementàries i serveis escolars que no estan sufragats amb fons públics i que, en funció de la seva prestació i intensitat, generen costos d'escolarització per a les famílies (tot i el seu caràcter voluntari). En relació amb el sector concertat, a més, cal indicar que, amb caràcter general, es paguen quotes més elevades que en el sector públic, en part, pel finançament dels concerts, que, sense les aportacions econòmiques de les famílies, resulta insuficient per garantir el funcionament ordinari de centres.

Tant en centres públics com en centres concertats, el cobrament de quotes ha de ser compatible amb el principi tant de gratuïtat de l'ensenyament com també de corresponsabilitat amb l'escolarització equilibrada d'alumnat que regeix el Servei d'Educació de Catalunya (art. 43 LEC), i el finançament d'aquest servei ha de partir de la suficiència de recursos per fer-ho possible (art. 42 LEC).

Cal millorar el finançament públic del sistema educatiu per avançar cap a la gratuïtat real de l'ensenyament. La gratuïtat de l'ensenyament és un principi fonamental a l'hora de garantir la igualtat d'oportunitats educatives per a tot l'alumnat. Aquest pacte millora la inversió en ajuts adreçats als alumnes socialment desfavorits, però cal avançar cap a la universalització de la gratuïtat de l'ensenyament.

ACTUACIONS

Actuació 15. Comissió d'estudi del cost de la plaça escolar

Mesures previstes

▪ Crear una comissió tècnica d'experts, a proposta del Departament d'Educació i dels agents educatius més representatius, per estudiar i determinar el **cost total de la plaça en els nivells de provisió universal i gratuïta** per a la impartició dels ensenyaments en condicions de gratuïtat.

Actuació 16. Adequació del finançament públic dels centres públics i garanties de gratuïtat

de l'ensenyament i de corresponsabilitat en l'escolarització equilibrada d'alumnat

Mesures previstes

- Garantir progressivament que el finançament per al funcionament dels centres docents públics garanteix el **principi de gratuïtat** de l'ensenyament.
- Establir una **convocatòria d'ajuts** per garantir l'accés en igualtat d'oportunitats a les activitats complementàries, tal com estableix la LEC (article 202 i altres), que sigui efectiva per promoure l'escolarització equilibrada d'alumnat.
- Adequar el **finançament** (dotació de recursos econòmics i personals) que reben els centres públics corresponsables amb l'escolarització equilibrada d'alumnat.
- Promoure que cap alumne deixa de **participar en activitats complementàries** per raons econòmiques i supervisar per part de la Inspecció d'educació.
- Supervisar les **desigualtats existents en el cobrament de quotes** per part dels centres públics, desenvolupar mesures per evitar-les o que aquestes derivin en desigualtats en els projectes educatius de centre i en l'accés de l'alumnat socialment desfavorit, factors de reproducció de la segregació escolar.

Actuació 17. Adequació del finançament públic dels centres concertats amb garanties de gratuïtat de l'ensenyament i de corresponsabilitat en l'escolarització equilibrada d'alumnat: concert, contractes programa i ajuts

Mesures previstes

- Garantir progressivament que el finançament per al funcionament dels centres docents concertats (via mòdul del concert -art. 205.8 LEC-, via dotació de recursos addicionals mitjançant contracte programa -art. 48.5 LEC-) garanteix el **principi de gratuïtat** de l'ensenyament.
- Establir una **convocatòria d'ajuts** per garantir l'accés en igualtat d'oportunitats a les activitats complementàries, tal com estableix la LEC (article 202 i altres), que sigui efectiva per promoure l'escolarització equilibrada d'alumnat.
- Adequar el **finançament** que reben els centres concertats coresponsables amb l'escolarització equilibrada d'alumnat.
- Promoure que cap alumne deixa de **participar en activitats complementàries** per raons econòmiques i supervisar per part de la Inspecció d'educació.
- Analitzar i revisar el finançament dels centres privats concertats, per garantir l'**adequació del concert educatiu** però també la **responsabilitat social** dels centres concertats a l'hora d'establir quotes per a les famílies i escolaritzar alumnat de diferents orígens socials.
- Graduar el finançament públic** dels centres concertats en funció de la coresponsabilitat en l'escolarització d'alumnat socialment desfavorit.

Actuació 18. Supervisió del compliment de les obligacions derivades del Servei d'Educació de Catalunya

Mesures previstes

- Garantir el **compliment dels principis** de gratuïtat dels llocs escolars propis dels ensenyaments obligatoris i dels declarats gratuïts, d'accés dels alumnes en condicions d'igualtat i de responsabilització de tots els centres en l'escolarització equilibrada dels alumnes, especialment dels que presenten necessitats específiques de suport educatiu, orientadors del Servei d'Educació de Catalunya (art. 43.1 LEC) per part dels centres escolars i adoptar les mesures que s'escaiguin en cas d'incompliment.
- Adoptar les **mesures disciplinàries** que escaiguin en cas d'incompliment d'aquests principis orientadors del Servei d'Educació de Catalunya en el cas dels centres públics i incoar expedients sancionadors i aplicar les **sancions** previstes en l'article 62 de la LODE

en cas d'incompliment del concert (infracció del principi de gratuïtat, del principi de voluntarietat i no-discriminació de les activitats complementàries, extraescolars i serveis complementaris o de les normes sobre admissió d'alumnes).

Actuació 19. Incorporació de directrius sobre el pagament de quotes a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres públics

Mesures previstes

- Donar instruccions als centres públics sobre les **condicions d'aportació econòmica** voluntària de les famílies i sobre la informació que aquestes han de rebre sobre les aportacions a les fundacions i l'ús de serveis.
- Vetllar perquè cap **alumne amb dificultats** per sufragar-ne el cost quedi exclòs de les activitats complementàries, amb el suport del Departament d'Educació.
- No autoritzar el **finançament per part de les famílies de les activitats lectives** o del manteniment dels centres públics, encara que sigui a través de les AMPA/AFA.
- Establir com a procediment el **deure d'informar** la Inspecció d'Educació sobre la relació d'alumnat que no fa les activitats complementàries als centres públics i el motiu que ho justifica (i que la Inspecció d'educació sigui proactiva, en cas de no rebre aquesta informació).
- Garantir que els **serveis escolars** que presten els centres tenen **caràcter voluntari** i no estan vinculats, en cas que requereixin una aportació econòmica, amb l'escolarització de l'alumnat.
- Fer constar **de forma clara i desglossada** en els rebuts lliurats a les famílies les aportacions voluntàries i les aportacions per ús voluntari d'activitats o serveis.
- Evitar que els infants siguin **coneixedors del problema d'impagament**, si es produeix, i que se'ls responsabilitzi, culpabilitzi o discrimini si els pares no paguen.
- **Publicar les quotes** dels centres públics i el règim legal (en el marc del procés d'admissió d'alumnat i posteriorment).
- Instar els centres a **publicar el finançament addicional públic** atorgat, l'objecte d'aquest finançament i a donar-ho a conèixer a les famílies.
- Eliminar de les **cartes de compromís educatiu** dels centres que signen les famílies el compromís de les famílies de pagar les aportacions voluntàries.

Actuació 20. Incorporació de directrius sobre el pagament de quotes a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres concertats

Mesures previstes

- Donar instruccions als centres concertats sobre les **condicions d'aportació econòmica** voluntària de les famílies i sobre la informació que han de rebre sobre les aportacions a les fundacions i l'ús de serveis.
- Vetllar perquè cap **alumne amb dificultats** per sufragar-ne el cost quedi exclòs de les activitats complementàries, tal com estableix el Decret 198/1987, de 19 de maig (article 4), amb el suport del Departament d'Educació.
- Garantir la **voluntarietat** de la participació a les activitats complementàries i el seu caràcter no lectiu (art. 50.3 LEC).
- Garantir la gratuïtat de l'activitat complementària a l'**alumnat assignat d'ofici** als centres concertats, amb el finançament del Departament d'Educació.
- Establir com a procediment el **deure d'informar** la Inspecció d'Educació sobre la relació d'alumnat que no fa les activitats complementàries als centres concertats i el motiu que ho justifica (i que la Inspecció d'educació sigui proactiva, en cas de no rebre aquesta informació).
- Evitar els **processos de transvasament** d'alumnat socialment menys afavorit del sector concertat al sector públic amb canvis de centre a meitat de l'escolaritat per raons econòmiques, amb l'establiment dels ajuts recollits en l'ordenament jurídic vigent.

- No autoritzar quotes per a les activitats complementàries quan siguin superiors al cost real de l'activitat, tal com estableix el Decret 198/1987, de 19 de maig (article 6), de manera que es garanteixi la igualtat d'oportunitats i el seu caràcter no lucratiu.
- Establir els criteris per autoritzar les **quanties màximes** que els centres poden percebre, tal com estableix la LEC (article 205.11).
- Garantir que els **serveis escolars** que presten els centres tenen **caràcter voluntari** i no estan vinculats, en cas que requereixin una aportació econòmica, amb l'escolarització de l'alumnat.
- Fer constar **de forma clara i desglossada** en els rebuts lliurats a les famílies les aportacions voluntàries i les aportacions per ús voluntari d'activitats o serveis.
- Evitar que els infants siguin **coneixedors del problema d'impagament**, si es produeix, i que se'ls responsabilitzi, culpabilitzi o discrimini si els pares no paguen.
- Publicar les quotes** dels centres concertats i el règim legal (en el marc del procés d'admissió d'alumnat i posteriorment).
- Instar els centres a **publicar el finançament addicional públic** atorgat, l'objecte d'aquest finançament i a donar-ho a conèixer a les famílies.
- Eliminar de les **cartes de compromís educatiu** dels centres que signen les famílies el compromís de les famílies de pagar les aportacions voluntàries.

Actuació 21. Convocatòria d'ajuts per a llibres de text, material escolar i sortides (centres públics i concertats)

Mesures previstes

- Estudiar el finançament necessari per garantir la gratuïtat dels llibres de text i el material escolar.
- Restablir una convocatòria d'ajuts per a l'adquisició de llibres de text i material didàctic complementari i informàtic, tal com estableix l'article 6.4 de la LEC, que permeti avançar cap a la gratuïtat de l'ensenyament.
- Atorgar als centres educatius subvencions per al desenvolupament de programes orientats a sufragar els costos d'escolarització dels alumnes de famílies amb dificultats econòmiques que cobreixin les despeses relacionades amb els llibres de text, el material escolar, les sortides escolars, etc., com ara el Programa cooperatiu per al foment de la reutilització de llibres de text en centres educatius sostinguts amb fons públics que imparteixen ensenyaments obligatoris.
- Promoure o recomanar el desenvolupament de programes de reutilització de llibres de text a tots els centres que no en tinguin.
- Atès el caràcter no obligatori del pagament de quotes relacionades amb el desenvolupament de les activitats lectives del centre, garantir la igualtat de tracte a tots els alumnes durant l'horari lectiu, al marge del pagament de quotes per part dels progenitors.
- Evitar que els alumnes siguin partícips de la relació econòmica existent entre el centre i la família.
- Establir mesures d'accessibilitat econòmica (ajuts o altres) per garantir l'accés en igualtat d'oportunitats dels infants socialment desfavorits a les activitats escolars (per a sortides i colònies escolars, etc.).
- Estudiar la situació plantejada per cada família amb dificultats econòmiques amb l'objectiu de facilitar que els alumnes afectats puguin participar de manera normalitzada a les activitats escolars que es facin en horari lectiu, sense veure's discriminats per raons econòmiques, buscant, si escau, modalitats de finançament de les activitats escolars (a través d'ajuts, de flexibilitat en els pagaments, etc.) que en facin possible la participació.
- Garantir que els centres públics i concertats informin adequadament les famílies sobre les quotes que tenen caràcter obligatori i voluntari, i no incorporin a aquestes quotes conceptes de despesa que no poden ser imputats a les famílies.
- Garantir el desglossament dels conceptes que integren les quotes que s'han de pagar als centres públics i concertats.

Actuació 22. Convocatòria d'ajuts per a les sortides i colònies escolars i per a les activitats extraescolars

Mesures previstes

▪ Desplegar el marc general d'**ordenació de les activitats complementàries, les activitats extraescolars i els serveis escolars** dels centres vinculats al Servei d'Educació de Catalunya, tant dels centres públics com dels centres concertats, tal com preveu l'article 158.2 de la LEC, de manera que s'asseguri per a les colònies i sortides escolars i per a les activitats extraescolars:

-Els ajuts per fomentar l'accés de l'alumnat a aquestes activitats en igualtat d'oportunitats, tant en centres públics com en centres concertats, i les garanties que la despesa pública destinada s'adreci efectivament a aquests ajuts per a infants (art. 50.3 i 202 de la LEC).

-El dret a la participació de l'alumnat i a la no-exclusió per raons econòmiques.

-L'accés en condicions d'igualtat per mitjà de l'establiment de quanties màximes (art. 205.11 de la LEC), el fraccionament de quotes com a mecanisme per afavorir-ne l'accessibilitat, la voluntarietat, el caràcter no lucratiu, etc.

-El caràcter no lucratiu de les activitats complementàries i les garanties per fer-ho possible, d'acord amb l'ordenament jurídic vigent.

-El caràcter inclusiu, coeducatiu i intercultural d'aquestes activitats i les garanties per fer-ho possible.

-L'obertura de les activitats extraescolars als infants del territori.

-Les subvencions per a la creació i el manteniment d'associacions de famílies d'alumnat en entorns socials desfavorits, com a agent dinamitzador clau, amb la col·laboració de les federacions d'aquestes associacions.

▪ Donar compliment a l'article 202 de la LEC, que preveu que el Departament, per raons d'oportunitat social, d'equitat o de no-discriminació per raons econòmiques, estableixi ajuts i atorgui **beques amb relació a activitats complementàries i extraescolars**, tant en centres públics com en centres concertats.

▪ Desenvolupar actuacions orientades a promoure l'organització de **colònies escolars als centres, especialment quan es troben en entorns socials desfavorits**, com ara:

-Mesures per compensar els docents i el personal que hi participi.

-Ajuts per fomentar l'accés dels centres i dels alumnes en situacions socials o econòmiques desfavorides.

▪ Desenvolupar mesures per garantir l'accessibilitat econòmica a les activitats escolars de tarda als **instituts (i a les escoles, si escau) amb jornada compactada** i l'atenció socioeducativa dels alumnes socialment desfavorits.

Actuació 23. Garanties d'igualtat en l'accés al servei de menjador escolar (centres públics i concertats)

Mesures previstes

▪ Prohibir (i impedir a la pràctica) els **incompliments del preu màxim** del servei de menjador escolar als centres públics, sigui directament a través de les quotes que paguen les famílies per accedir al servei, sigui indirectament a través de les quotes a les AMPA/AFA o de la introducció d'activitats addicionals sense alternativa.

▪ Promoure que els **alumnes als centres concertats perceptors de beca** del 100% de menjador escolar tinguin accés gratuït al servei, mentre que els alumnes amb beca parcial paguin l'equivalent a la part restant fins arribar a l'import màxim establert per a les beques.

▪ Prohibir (i impedir a la pràctica) que cap alumne abona **importos addicionals** a la quota que paga la resta d'usuaris per accedir al servei de menjador escolar.

▪ Donar pautes i difondre bones pràctiques en la gestió del servei de menjador escolar als

centres públics i concertats per promoure la igualtat d'oportunitats en l'accés.

▪Promoure el **funcionament del servei de menjador escolar** als instituts de secundària i la provisió de beques als alumnes socialment desfavorits, malgrat que a la tarda no hi hagi classes (o, alternativament, estudiar centre per centre mesures compensatòries que garanteixin l'accessibilitat i la normalització de l'ús del menjador a l'alumnat de secundària que ho requereixi).

▪Garantir l'accés de l'alumnat becat al servei de menjador, sense el cobrament de la part coberta per la beca, com a mínim des de la **resolució de la concessió** de l'ajut (no pas des de l'abonament de l'import).

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
•Comissió d'estudi del cost de la plaça escolar	Departament d'Educació, Síndic de Greuges	-	Juny de 2019
•Adequació del finançament públic dels centres públics i garanties de gratuïtat de l'ensenyament i de corresponsabilitat en l'escolarització equilibrada d'alumnat	Departament d'Educació	Centres escolars	Curs 2019/2020
•Adequació del finançament públic dels centres concertats amb garanties de gratuïtat de l'ensenyament i de corresponsabilitat en l'escolarització equilibrada d'alumnat: concert, contractes programa i ajuts	Departament d'Educació	Centres escolars	Curs 2019/2020
•Supervisió del compliment de les obligacions derivades del Servei d'Educació de Catalunya	Departament d'Educació	Centres escolars	A partir de 2018
•Incorporació de directrius sobre el pagament de quotes a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres concertats	Departament d'Educació	Centres escolars	Setembre de 2019
•Incorporació de directrius sobre el pagament de quotes a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres públics	Departament d'Educació	Centres escolars	Setembre de 2019
•Convocatòria d'ajuts per a llibres de text, material escolar i sortides (centres públics i concertats)	Departament d'Educació	-	A partir de 2020
•Convocatòria d'ajuts per a les sortides i colònies escolars i per a les activitats extraescolars	Departament d'Educació	-	A partir de 2021
•Garanties d'igualtat en l'accés al servei de menjador escolar (centres públics i concertats)	Departament d'Educació	Centres escolars	Setembre de 2020

ÀMBIT 7. DEFINICIÓ DE PROJECTES EDUCATIUS I PROJECTES DE DIRECCIÓ COMPROMESOS AMB L'EQUITAT DEL SISTEMA EDUCATIU

L'ordenament jurídic estableix que tots els centres vinculats al Servei d'Educació de Catalunya han de disposar de projecte educatiu, que és la màxima expressió de l'autonomia dels centres educatius (art. 91 LEC). En el cas dels centres públics, el projecte de direcció ordena el desplegament i l'aplicació del projecte educatiu per al període de mandat de la direcció (art. 144 LEC).

Amb tot i el marge d'autonomia dels centres per definir els seus projectes educatius, aquests han d'estar plenament compromesos amb els principis que regeixen el Servei d'Educació de Catalunya.

Des d'aquesta perspectiva, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya proposa promoure que els projectes educatius de centre i els projectes de direcció de centres públics incorporin l'equitat i la lluita contra la segregació escolar com a aspecte substancial i, més concretament, planteja les següents mesures.

ACTUACIONS

Actuació 24. Definició de projectes educatius compromesos amb l'equitat del sistema educatiu

Mesures previstes

- Vetllar per tal que els centres educatius públics i concertats estableixin **projectes educatius compromesos amb la inclusió de la diversitat social** del seu entorn, i garantir que es respecta escrupolosament que l'autonomia de centre s'orienta a assegurar l'equitat de l'activitat educativa, tal com estableix l'article 90.3 de la LEC, a més d'altres principis que també ha de respectar.
- Garantir **processos de caràcter sistèmic de millora dels projectes educatius dels centres** (innovació pedagògica, vinculació amb les famílies, etc.) que afectin el conjunt de centres del sistema per combatre possibles desequilibris.
- Incorporar la lluita contra la **segregació escolar en el retiment de comptes**, tant pel que fa als centres amb una composició social afavorida com també pel que fa als centres amb una composició social desfavorida, en el sentit d'incorporar la diversitat social de l'entorn, i modular aquest retiment a la realitat socioeducativa del centre i a l'escolarització d'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.
- Garantir la **incorporació de l'escolarització equilibrada en el projecte de direcció de centres** públics ubicats en zones amb segregació escolar, no només dels centres amb una demanda feble o una elevada concentració d'alumnat socialment desfavorit, sinó també dels centres socialment més afavorits.
- Garantir l'**avaluació continuada dels projectes de direcció** dels centres públics, especialment dels que estan ubicats en zones amb segregació escolar.
- Garantir, d'acord amb el principi d'estabilitat pressupostària, previst en l'ordenament jurídic vigent, que ha de regir la gestió dels recursos públics del sistema educatiu, una certa **estabilitat dels recursos assignats als centres per consolidar els seus projectes educatius**, sens perjudici d'incorporar les adequacions necessàries derivades del retiment de comptes i de l'avaluació de la implementació d'aquests projectes educatius, especialment als centres amb una composició socialment desfavorida.

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
•Definició de projectes educatius compromesos amb l'equitat del sistema educatiu	Departament d'Educació, centres escolars	-	Setembre de 2020

ÀMBIT 8. CONSOLIDACIÓ DELS ITINERARIS DE PRIMÀRIA A SECUNDÀRIA EN EL SECTOR PÚBLIC

La LEC estableix que l'adscripció entre centres educatius té per finalitat, a més d'ordenar el procés d'escolarització, facilitar la continuïtat educativa, i atorga al Departament d'Educació la funció de determinar-la (art. 76 LEC). La finalitat de garantir la continuïtat educativa a través de l'adscripció és més feble en el sector públic, perquè els centres no acostumen a integrar ensenyaments de primària i secundària i els itineraris formatius acostumen a ser menys previsibles, especialment en municipis amb models d'adscripció múltiple. De fet, en el pas a secundària, es produeix una pèrdua d'alumnat en el sector públic, especialment per part de l'alumnat socialment menys desfavorit.

Addicionalment, l'establiment dels itineraris entre escoles i instituts a través de les adscripcions esdevé un bon mecanisme per evitar que als instituts es reproduïxi la segregació escolar existent a les escoles.

Des d'aquesta perspectiva, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya proposa desenvolupar mesures per consolidar els itineraris de primària a secundària en el sector públic, i més específicament, es planteja desenvolupar les següents mesures.

ACTUACIONS

Actuació 25. Consolidació dels itineraris de primària a secundària en el sector públic

Mesures previstes

- Analitzar les raons que expliquen la **pèrdua d'alumnat en el sector públic o en el sector concertat en el pas a secundària**, amb la finalitat de desenvolupar mesures que, si s'escau, evitin la reproducció de la segregació escolar del sistema.
- Emprar les **adscripcions per reforçar els itineraris** entre els centres públics de primària i de secundària amb models d'adscripció diferenciada, sense reproduir als instituts, a través de les adscripcions, les inequitats en la composició social ja existents als centres de primària.
- Fomentar el **treball compartit entre escoles i instituts**.
- Estudiar l'impacte de la programació de l'oferta de les **seccions d'institut** sobre la segregació escolar als municipis que també tenen instituts (i també dels instituts que, per raó de l'oferta d'ensenyaments postobligatoris que tenen, presenten desigualtats en el procés d'admissió d'alumnat), i desenvolupar mesures a fi de consolidar-ne l'oferta i de fer-la atractiva per a l'alumnat i les seves famílies.

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
• Consolidació dels itineraris de primària a secundària en el sector públic	Departament d'Educació, centres escolars	-	A partir de 2019

ÀMBIT 9. DESPLEGAMENT DE MESURES DE SUPORT ALS CENTRES AMB UNA COMPOSICIÓ SOCIAL DESFAVORIDA

Un darrer àmbit d'actuació té a veure amb les mesures que incideixen específicament en els centres amb una elevada concentració de complexitat social i educativa, i més negativament afectats per la segregació escolar del sistema educatiu.

En els darrers anys, el Departament d'Educació ha desenvolupat actuacions orientades a discriminar positivament els centres amb una elevada complexitat en la dotació de recursos econòmics i humans, com ara la discriminació positiva en la dotació de plantilles, el manteniment de la sisena hora o la reducció de ràtios. Aquestes mesures, en part, han permès que els resultats acadèmics dels centres d'alta complexitat actualment estiguin experimentant una evolució més positiva que la mitjana.

Si bé aquestes mesures compensatòries han permès reduir l'impacte de la composició social dels centres en els resultats acadèmics, la intensitat de la discriminació positiva és encara insuficient per eliminar les desigualtats existents i corregir alhora la segregació escolar que pateixen. La discriminació positiva dels centres d'una especial complexitat educativa és percebuda encara com a tímida per part de la demanda.

Des d'aquesta perspectiva, el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya proposa desenvolupar mesures específiques adreçades a reforçar els projectes educatius dels centres amb una composició social desfavorida i a garantir una dotació de recursos adequada per atendre les necessitats educatives específiques del seu alumnat.

ACTUACIONS

Actuació 26. Desenvolupament dels projectes educatius dels centres amb una composició social desfavorida

Mesures previstes

- Crear **comissions de treball** entre Inspecció d'educació, tècnics municipals d'educació i equips directius en centres públics i concertats amb una composició social desfavorida (centres d'alta/màxima complexitat) per analitzar actuacions de millora.
- Promoure als centres públics i concertats amb una composició social desfavorida i amb una demanda més feble **projectes en els àmbits de l'aprenentatge de la lectura, de les llengües estrangeres, de la tecnologia, de les ciències, de les arts o de l'educació en valors que homologuin les oportunitats educatives** en els diferents centres i que compensin la incidència de la composició social del centre en el desenvolupament dels seus projectes educatius.
- Promoure, d'acord amb les direccions dels centres, la participació dels centres públics i concertats amb una demanda més feble i amb una composició social desfavorida en **programes de desegregació** (projectes magnet, etc.) que contribueixin a millorar i prestigiar els projectes educatius d'aquests centres.
- Incrementar la provisió de **recursos econòmics per al funcionament** dels centres amb una composició social menys afavorida i amb més concentració de necessitats educatives específiques, amb l'objectiu de garantir projectes educatius de qualitat no condicionats per aquesta composició social.
- Desenvolupar, conjuntament entre el Departament d'Educació i els ajuntaments, polítiques de **dinamització de les AMPA/AFA** dels centres públics amb una composició social menys afavorida i de creació en cas que no en tinguin.
- Promoure, conjuntament amb els ajuntaments, actuacions relacionades amb la **dinamització de les activitats extraescolars i de les activitats d'acollida matinal i de**

tarda dels centres públics i concertats amb una composició social desfavorida i amb la millora de les condicions d'accés.

- Garantir la dotació suficient de **professionals als equips d'assessorament psicopedagògic** per poder atendre les necessitats d'atenció existents en el conjunt del sistema educatiu, especialment als centres públics i concertats amb una concentració més elevada d'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

- No escolaritzar **matrícula fora de termini** d'alumnat NEE a centres socialment desfavorits.

- Promoure la **ubicació d'ofertes formatives amb elevada demanda** en centres amb una composició social desfavorida (batxillerat artístic, batxillerat internacional, etc.).

Actuació 27. Direcció i dotació de plantilles als centres amb una composició social desfavorida

Mesures previstes

- Incrementar la **dotació de plantilles dels centres d'alta/màxima complexitat** del Servei d'Educació de Catalunya i reduir la ràtio alumnat per professor.

- Graduar la dotació de plantilles**, tant en centres públics com concertats, en funció de la complexitat socioeducativa que atenen.

- Garantir que els centres públics i concertats amb una composició social desfavorida tinguin una **dotació més gran de docents i de personal de suport educatiu**, d'acord amb les necessitats educatives del seu alumnat, suficient per atendre les necessitats educatives específiques existents.

- Regular i garantir una dotació de **plantilles més multidisciplinàries** als centres públics i concertats d'alta/màxima complexitat educativa, amb assignacions de professionals propis o, si escau, de serveis externs de l'àmbit social (tècnics d'integració social, educadors socials, treballadors socials, etc.) i de l'àmbit de la salut (psicòlegs, logopedes, etc.) per atendre les necessitats existents, sense perjudici de les competències de la titularitat del centre.

- Garantir l'accés de l'alumnat nouvingut des de 1r de primària a les **aules d'acollida**.

- Garantir **claustres de professorat i equips directius cohesionats i ben coordinats** als centres públics amb demanda feble o una elevada concentració d'alumnat socialment desfavorit, amb una adequada formació i implicació de les direccions per gestionar aquesta complexitat social, a fi de consolidar el projecte educatiu i millorar el prestigi social del centre, amb projectes de direcció ben orientats per fer possible aquests processos de millora i que comptin amb la participació i la cohesió del conjunt de la comunitat escolar.

- Garantir que els centres públics i concertats amb una composició social desfavorida (centres d'alta/màxima complexitat) tenen els **equips directius** més competents i formats, sense perjudici de les competències de la titularitat del centre.

- Promoure amb mesures concretes la **destinació** tant definitiva com provisional de personal als centres públics amb una composició social desfavorida o amb una demanda social feble, amb l'objectiu de donar estabilitat als claustres.

- Evitar l'adjudicació de destinació de professorat sense **prèvia sol·licitud** seva als centres públics d'alta complexitat.

- Promoure la **capacitació i la implicació del claustre de professorat** dels centres públics i concertats amb una composició social desfavorida, no només per atendre la diversitat de l'alumnat, sinó també per consolidar el projecte educatiu i millorar la valoració del centre per part de l'entorn, d'acord amb les funcions del Departament d'Educació i dels titulars dels centres concertats.

- Introduir **mecanismes d'incentius o d'altres** per garantir que els professors més qualificats per a la tasca docent prestin servei als centres públics amb una complexitat més elevada.

- Per afavorir l'equitat i la lluita contra la segregació escolar i garantir una atenció inclusiva de l'alumnat del Servei d'Educació de Catalunya, establir **criteris equivalents**

en les dotacions de plantilles i en les condicions de treball dels professionals de l'educació, d'acord amb la complexitat socioeducativa dels centres.

▪Garantir un **tractament específic a les escoles rurals i als centres d'educació especial** amb una composició social desfavorida i amb elevada complexitat socioeducativa, sense quedar excloses de les mesures de discriminació positiva dels centres de màxima complexitat.

Actuació 28. Construcció i reforma dels centres públics amb una composició social desfavorida

Mesures previstes

▪Identificar els centres públics amb una composició social més desfavorida que tenen **mancances infraestructurals**.

▪**Prioritzar**, en la planificació i l'execució dels processos de construcció i reforma dels centres públics, l'adequació de les instal·lacions dels centres amb una composició social més desfavorida, especialment si aquesta situació té efectes sobre la segregació escolar, sense perjudici de la millora necessària per a tots els equipaments escolars que estan en mòduls prefabricats o pendents d'obres de millora.

Actuació 29. Adequació dels plans educatius d'entorn com a instrument per combatre la segregació escolar

Mesures previstes

▪Desplegar per a tots els centres d'alta complexitat, conjuntament entre ajuntaments i Departament d'Educació, **plans educatius d'entorn** adreçats a enfortir la seva vinculació amb l'entorn i el suport dels agents educatius del territori a la tasca d'aquests centres.

▪Incorporar la lluita contra la segregació escolar i la millora de la corresponsabilitat de tots els centres del territori en l'**escolarització equilibrada d'alumnat com a objectiu estratègic** dels plans educatius d'entorn.

▪Dissenyar, en el marc dels plans educatius d'entorn, **plans de zona** amb actuacions per combatre la segregació escolar.

▪Crear un **programa de promoció i reforç de l'oferta d'activitats extraescolars i de l'acollida matinal i de tarda** dels centres d'alta complexitat o amb una composició social desfavorida en el marc dels plans educatius d'entorn.

▪Crear un **programa de suport a la dinamització de les associacions de famílies** dels centres de màxima complexitat i promoure la coordinació d'associacions de famílies en el territori en el marc dels plans educatius d'entorn.

Actuació 30. Programa d'educació intercultural

Mesures previstes

▪Desenvolupar un **programa d'educació intercultural** per als centres escolars, amb la promoció de pautes i materials, a fi que l'escolarització equilibrada de l'alumnat vagi acompanyada d'una gestió positiva de la diversitat cultural, compromesa amb els valors propis d'una societat democràtica, diversa i plural (art. 2 LEC), com ara la solidaritat, la diversitat, el respecte i la igualtat.

▪Estudiar la inclusió al currículum escolar i als projectes educatius de centre de la competència intercultural, tenint present que el treball intercultural correspon al conjunt de la societat, i no només als centres amb més complexitat educativa.

Actuació	Actors promotors	Altres actors implicats	Temporalització
-----------------	-------------------------	--------------------------------	------------------------

•Desenvolupament dels projectes educatius dels centres amb una composició social desfavorida	Departament d'Educació, titulars de centres concertats	Centres escolars	A partir de 2020
•Direcció i dotació de plantilles als centres amb una composició social desfavorida	Departament d'Educació, titulars de centres concertats	Centres escolars	A partir de 2020
•Construcció i reforma dels centres públics amb una composició social desfavorida	Departament d'Educació	-	A partir de 2019
•Adequació dels plans educatius d'entorn com a instrument per combatre la segregació escolar	Departament d'Educació, ACM/FMC i ajuntaments	plans educatius d'entorn, centres escolars	Setembre de 2020
•Programa d'educació intercultural	Departament d'Educació	Centres escolars	A partir de 2020

3. SEGUIMENT DEL PACTE CONTRA LA SEGREGACIÓ ESCOLAR A CATALUNYA

Des del moment de l'aprovació, el Pacte preveu mesures de seguiment a través de **reunions semestrals** amb el conjunt de les entitats signatàries. Aquestes reunions seran convocades pel Departament d'Educació i el Síndic de Greuges, a la seu del Síndic de Greuges.

En el marc de les reunions de seguiment, les administracions i la resta d'entitats signatàries rendiran comptes del compliment dels compromisos adquirits, dels progressos assolits en el desplegament de les mesures previstes en el Pacte, i també avaluaran i proposaran les necessitats de millora de futur que escaiguin.

Si escau, es podran crear **comissions de seguiment temàtiques o territorials**, obertes a la participació de les entitats signatàries, per abordar monogràficament el seguiment d'alguns dels àmbits d'actuació previstos en el Pacte.

Adicionalment, el Síndic de Greuges es compromet a fer un **informe bianual de balanç**, mentre el Pacte estigui vigent, que es presentarà al Parlament de Catalunya. Aquest informe analitzarà les actuacions desenvolupades, i també actualitzarà la diagnosi sobre els nivells de segregació escolar del sistema a través d'indicadors qualitius i quantitius. El primer informe de balanç es presentarà abans del mes de desembre de 2020.

Actuació	Indicadors de referència
• GENERAL	• Evolució dels indicadors de segregació escolar (dissimilitud, <i>Hutchens</i> , etc.) per municipi
• Nou decret d'admissió d'alumnat (A1)	• Aprovació nou decret • % mesures previstes incorporades a nou decret
• Comissió d'estudi de bones pràctiques en règims d'admissió (A2)	• Creació de comissió • Bones pràctiques identificades • Transferència de bones pràctiques al nou decret
• Orientacions en la programació escolar: oferta, adscripcions, zonificació i ampliacions i reduccions de ràtio, de grups i de centres (A3)	• Elaboració de document d'orientacions • % mesures previstes incorporades a document d'orientacions • Enviament de document d'orientacions • Indicadors de compliment de les orientacions en la planificació de l'oferta (municipis amb mesures adoptades, canvis en oferta, nombre d'ampliacions/reduccions de ràtio, etc.) • Elaboració de document d'estudi seccions d'institut, instituts-escola o instituts amb FP en municipis amb altres instituts sobre demanda • Elaboració d'indicador d'èxit del procés que contempli equitat • Elaboració d'informe d'anàlisi dels efectes de jornada escolar en la demanda dels centres
• Criteris en la gestió de les sol·licituds (A4)	• Elaboració de document de criteris • % mesures previstes incorporades a document de criteris • Enviament de document de criteris • Indicadors de compliment dels criteris en la gestió de sol·licituds (municipis amb mesures adoptades, dades d'escolarització de la matrícula fora de termini, bones pràctiques identificades, etc.)
• Protocol d'actuació davant d'indicis	• Elaboració de protocol

d'irregularitat en el procés d'admissió d'alumnat (A5)	<ul style="list-style-type: none"> • % mesures previstes incorporades en el protocol • Indicadors de compliment del protocol (denúncies de frau en l'admissió, casos investigats i resultats, etc.)
<ul style="list-style-type: none"> • Disseny del model d'intervenció dels dispositius per al foment de l'escolarització equilibrada d'alumnat (A6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de document de disseny de model • Dispositius per al foment de l'escolarització equilibrada existents/creats • Evolució de finançament destinat als dispositius
<ul style="list-style-type: none"> • Orientacions i plans de zona per a l'escolarització equilibrada de l'alumnat gitano (A7) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de document d'orientacions i mesures • Plans de zona creats • Evolució dels recursos destinats als centres/zones amb elevada concentració d'alumnat gitano • Incorporació d'actuacions al Pla integral del poble gitano
<ul style="list-style-type: none"> • Protocol per a l'ús de la reserva de places amb necessitats educatives específiques (A8) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de protocol • % mesures previstes incorporades a protocol • Bones pràctiques identificades • Evolució de finançament destinat al protocol
<ul style="list-style-type: none"> • Implementació del protocol a escala local (A9) 	<ul style="list-style-type: none"> • Indicadors de compliment del protocol (alumnat NEE detectat a P3/1r d'ESO per municipi, ús de la reserva de places per municipi, etc.)
<ul style="list-style-type: none"> • Acords o pactes entre centres dins d'una mateixa zona o municipi per a l'escolarització equilibrada d'alumnat (A10) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'acords o pactes aprovats a escala local • Municipis amb/sense acords
<ul style="list-style-type: none"> • Campanyes de sensibilització (A11) 	<ul style="list-style-type: none"> • Orientacions donades als centres per desenvolupar sistemes d'informació • Nombre de campanyes de sensibilització
<ul style="list-style-type: none"> • Incorporació de bones pràctiques a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres públics i concertats (A12) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de document de bones pràctiques / Incorporació a instruccions inici de curs • % mesures previstes incorporades a instruccions
<ul style="list-style-type: none"> • Regulació de la difusió dels resultats dels centres (A13) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de nou decret
<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració i difusió d'un sistema d'indicadors sobre equitat (A14) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de sistema d'indicadors sobre equitat • Nombre d'indicadors del sistema
<ul style="list-style-type: none"> • Comissió d'estudi del cost de la plaça escolar (A15) 	<ul style="list-style-type: none"> • Creació de comissió • Pluralitat d'experts • Elaboració de document de conclusions de la comissió
<ul style="list-style-type: none"> • Adequació del finançament públic dels centres públics i garanties de gratuïtat de l'ensenyament i de corresponsabilitat en l'escolarització equilibrada d'alumnat (A16) 	<ul style="list-style-type: none"> • Evolució de finançament (recursos econòmics i personals) als centres públics
<ul style="list-style-type: none"> • Adequació del finançament públic dels centres concertats amb garanties de gratuïtat de l'ensenyament i de corresponsabilitat en l'escolarització equilibrada d'alumnat: concert, contractes programa i ajuts (A17) 	<ul style="list-style-type: none"> • Evolució de finançament als centres concertats
<ul style="list-style-type: none"> • Supervisió del compliment de les obligacions derivades del Servei d'Educació de Catalunya (A18) 	<ul style="list-style-type: none"> • Irregularitats detectades
<ul style="list-style-type: none"> • Incorporació de directrius sobre el pagament de quotes a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres públics (A19) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de document de directrius / Incorporació a instruccions inici de curs • % mesures previstes incorporades a instruccions • Indicadors de compliment de directrius
<ul style="list-style-type: none"> • Incorporació de directrius sobre el pagament de quotes a les instruccions d'inici de curs del Departament d'Educació als centres concertats (A20) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de document de directrius / Incorporació a instruccions inici de curs • % mesures previstes incorporades a instruccions • Indicadors de compliment de directrius
<ul style="list-style-type: none"> • Convocatòria d'ajuts per a llibres de text, material escolar i sortides (centres públics i 	<ul style="list-style-type: none"> • Convocatòria d'ajuts • % mesures previstes desenvolupades

concertats) (A21)	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'alumnes beneficiaris • Evolució de finançament destinat a ajuts
<ul style="list-style-type: none"> • Convocatòria d'ajuts per a les sortides i colònies escolars i per a les activitats extraescolars (A22) 	<ul style="list-style-type: none"> • Convocatòria d'ajuts • % mesures previstes desenvolupades • Nombre d'alumnes beneficiaris • Evolució de finançament destinat a ajuts
<ul style="list-style-type: none"> • Garanties d'igualtat en l'accés al servei de menjador escolar (centres públics i concertats) (A23) 	<ul style="list-style-type: none"> • Canvis normatius establerts • % mesures previstes desenvolupades • Nombre d'alumnes beneficiaris • Evolució de finançament destinat a ajuts
<ul style="list-style-type: none"> • Definició de projectes educatius i de direcció compromesos amb l'equitat del sistema educatiu (A24) 	<ul style="list-style-type: none"> • % mesures previstes desenvolupades • Evolució de centres amb lluita contra segregació en el retiment de comptes • Evolució de centres amb lluita contra segregació en els projectes de direcció
<ul style="list-style-type: none"> • Consolidació dels itineraris de primària a secundària en el sector públic (A25) 	<ul style="list-style-type: none"> • % mesures previstes desenvolupades • Dades sobre transvasament d'alumnat entre sectors a la secundària • Elaboració de document d'estudi seccions d'institut, instituts-escola o instituts amb FP en municipis amb altres instituts sobre demanda
<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament dels projectes educatius dels centres amb una composició social desfavorida (A26) 	<ul style="list-style-type: none"> • % mesures previstes desenvolupades • Centres amb comissions de treball • Projectes de suport als centres creats • Centres amb programes de desegregació • Evolució de finançament (recursos humans i econòmics) destinat a centres d'alta/màxima complexitat • Programes de dinamització d'AMPA/AFA/extraescolars • Evolució de la dotació del EAP / personal de suport als centres • Dades sobre matrícula fora de termini en centres d'alta/màxima complexitat
<ul style="list-style-type: none"> • Direcció i dotació de plantilles als centres amb una composició social desfavorida (A27) 	<ul style="list-style-type: none"> • % mesures previstes desenvolupades • Evolució de ràtio alumnat per professor • Evolució de ràtio alumnat per professor a centres d'alta/màxima complexitat • Evolució de personal de suport educatiu / aules d'acollida / etc. • Establiment de mecanismes d'incentius
<ul style="list-style-type: none"> • Construcció i reforma dels centres públics amb una composició social desfavorida (A28) 	<ul style="list-style-type: none"> • Evolució del nombre de centres d'alta/màxima complexitat amb mòduls prefabricats / pendents d'actuacions
<ul style="list-style-type: none"> • Adequació dels plans educatius d'entorn com a instrument per combatre la segregació escolar (A29) 	<ul style="list-style-type: none"> • % mesures previstes desenvolupades • Evolució del nombre de centres d'alta/màxima complexitat sense plans educatius d'entorn • Evolució de finançament destinat a plans educatius d'entorn
<ul style="list-style-type: none"> • Programa d'educació intercultural (A30) 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de programa d'educació intercultural

El Síndic de Greuges pot rebre **comunicacions** relacionades amb els possibles incompliments del contingut del Pacte per part dels diferents actors (administracions, centres, etc.), a fi de promoure davant les administracions competents la implementació de les mesures acordades.

El Departament d'Educació, l'Associació de Municipis de Catalunya, la Federació de Municipis de Catalunya i el Síndic de Greuges es comprometen a fer **difusió** del contingut d'aquest pacte.

4. COMPROMÍS DELS AGENTS EDUCATIUS I SOCIALS

Els agents educatius i socials signataris, tot i la pluralitat de visions sobre l'educació, comparteixen la necessitat d'avançar cap a un sistema educatiu més inclusiu i equitatiu, que faci possible l'èxit educatiu de tot l'alumnat, i per facilitar aquest avenç es comprometen a:

1. En els seus àmbits d'actuació respectius, aplicar les mesures contingudes en el Pacte.
2. Facilitar i acompanyar el Departament d'Educació i altres administracions públiques amb competències en matèria educació en l'aplicació i desenvolupament del Pacte.
3. Participar en les reunions de seguiment del Pacte.
4. Garantir la vinculació i la implicació al Pacte mentre es mantingui el compliment de les mesures previstes i de la seva temporalització (en cas d'incompliment, les parts estan legitimades a desvincular-se del Pacte).

5. COMPROMÍS DE LES ADMINISTRACIONS LOCALS

Les administracions locals, en el marc de les competències que disposen en l'àmbit de la planificació educativa, comparteixen amb les entitats signants el contingut d'aquest pacte i assumeixen el compromís de:

1. En els seus àmbits d'actuació respectius, contribuir, en col·laboració amb el Departament d'Educació, en l'aplicació de les mesures contingudes en el Pacte.
2. Participar en les reunions de seguiment del Pacte, si escau, quan abordin aspectes relacionats amb l'àmbit competencial de les administracions locals o amb el propi municipi.

6. COMPROMÍS DEL DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ I DEL SÍNDIC DE GREUGES

El Departament d'Educació, com a co-impulsor del Pacte i partidari del consens en matèria de política educativa per promoure l'equitat educativa, comparteix amb les entitats signants el contingut d'aquest pacte i assumeix el compromís de:

1. Dissenyar polítiques educatives de promoció de l'èxit educatiu en els 9 àmbits d'actuació en què s'organitza el Pacte.
2. Iniciar i, si escau, completar durant la present legislatura la implementació de les 30 actuacions previstes en el Pacte.
3. En cadascuna de les actuacions, implementar les mesures previstes en el Pacte tenint en compte el temps necessari per a la seva adequada execució tècnica, les disponibilitats pressupostàries i la predisposició dels altres actors responsables de la seva aplicació.
4. Presentar en el marc del Pacte, quan sigui possible d'acord amb el calendari d'aprovació dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya, les previsions pressupostàries necessàries pel compliment de les esmentades mesures.
5. Desenvolupar, d'acord amb el marge d'actuació que disposa, altres mesures de promoció de l'equitat i de l'èxit educatiu, amb respecte a la filosofia i el consens aconseguit en el Pacte.
6. Per garantir la seva implementació, crear una unitat interna, amb referents als diferents serveis territorials d'Ensenyament, que coordinarà l'aplicació de les actuacions previstes en el Pacte.
7. Conjuntament amb el Síndic de Greuges, coordinar el seguiment del Pacte, retre comptes dels compromisos adquirits davant dels agents signants i proveir la informació necessària per a l'avaluació de la implementació de les actuacions.

El Síndic de Greuges, com a co-impulsor del Pacte, en el marc de la seva actuació de defensa de drets dels infants en l'àmbit de l'educació, es compromet a:

1. Conjuntament amb el Departament d'Educació, coordinar el seguiment del Pacte.
2. Fer un informe bianual de balanç, mentre el Pacte estigui vigent, que es presentarà al Parlament de Catalunya, amb les actuacions desenvolupades i amb la diagnosi sobre els nivells de segregació escolar del sistema a través d'indicadors qualitatiu i quantitatiu.
3. Rebre comunicacions relacionades amb els possibles incompliments del contingut del Pacte per part dels diferents actors (administracions, centres, etc.), a fi de promoure davant les administracions competents la implementació de les mesures acordades.

DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ

SÍNDIC DE GREUGES